

Oponentský posudek diplomové práce Martiny Valné – Jazyk a styl časopisů pro předškolní děti

Diplomová práce kolegyně Valné zpracovává téma, které není v českém prostředí stále dostatečně reflektováno, a tím je jazyk dětí předškolního věku, resp. jazyk tiskovin, které se na tuto cílovou skupinu obracejí. Cílem práce je analýza vybraných časopisů z hlediska obsahového i jazykového, analýza je doplněna dotazníkovým šetřením mezi rodiči dětí dané věkové kategorie a učitelkami mateřských škol.

Autorka se v teoretické části práce zaměřuje na psychický vývoj dítěte a ontogenetický vývoj řeči v předškolním období, zmiňuje faktory prostředí, které tento vývoj ovlivňují a rozvoj čtenářských dovedností v předškolním období. Autorka pracuje s dostatečným množstvím odborné literatury a správně z ní cituje, uvítala bych ale výraznější zastoupení cizojazyčné literatury.

V případě Bernsteinovy teorie jazykového deficitu by bylo na místě zmínit také teorie další, které s Bernsteinem nesouhlasí, případně by bylo možné zmínit i výzkum I. Knausové *Ověření platnosti Bernsteinovy teorie jazykové socializace v českém prostředí*, který vychází z našeho prostředí. Kladně hodnotím také autorčin nápad pracovat i s RVP pro předškolní vzdělávání.

Analytická část práce zahrnuje tři oblasti – vlastní analýzu dvou nejprodávanějších časopisů pro předškolní děti, výsledky autorčina dotazníkového šetření mezi rodiči předškolních dětí a shrnutí rozhovorů s učitelkami tří mateřských škol.

Analýza časopisů zahrnuje vždy poslední dva ročníky daného časopisu, autorka se zaměřuje na dva aspekty – na stylovou analýzu časopisu, do které zahrnuje typologii textů s ohledem na jejich funkci a typologii úkolů. Jazyková analýza je zaměřena vždy zvláště na zadání úkolů a na jazyk delších textů, tedy pohádek, příběhů a komiksů. Souhrnně autorka hodnotí také grafické zpracování časopisů a podíl reklamy v obou tiskovinách. Analýza je provedena pečlivě a v dostatečném rozsahu.

K dotazníkovému šetření mám několik drobných výhrad. Dotazník obsahuje 12 otázek, několik z nich není dle mého názoru dobře formulováno – např. otázka č. 7 by mohla obsahovat více položek, případně jednu otevřenou možnost (časopis mohou rodiče vybírat i jiným způsobem, např. na doporučení učitele, známého apod.), u otázky č. 6 je škála velmi neurčitá (*jak často kupujete/půjčujete dětem časopisy: občas – pravidelně – pouze výjimečně*, navíc otázka zbytečně směšuje kupování a půjčování časopisů). Při interpretaci dat bych

autorce doporučila zaměřit se také na možné dvojznačnosti, např. otázka č. 7 – *podle jakých kritérií časopis pro své děti vybíráte?* zahrnuje možnost *podle toho, zda je k časopisu přiložen dárek*. Autorka tuto skutečnost interpretuje v pozitivním smyslu, tedy že dárek je motivací pro koupi časopisu, domnívám se ale, že tato skutečnost může naopak na některé rodiče působit spíše odrazujícím dojmem. Na formulované hypotézy autorka podává jednoznačnou odpověď, své závěry ještě opírá o výsledky rozhovorů s učitelkami mateřských škol.

Práce je formálně dobře zpracovaná, obsahuje pouze minimum pravopisných chyb, škoda jen, že si autorka nedala více pozor na překlepy, které se na některých stranách (např. s. 17, 19, 45) vyskytují ve zvýšené míře.

Práce Martiny Valné splňuje požadavky kladené na tento typ práce, doporučuji ji k obhajobě. V závislosti na průběhu obhajoby navrhuji stupeň hodnocení výborně až velmi dobře.

V Praze 10. 6. 2015

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.